PARLAMENTUL EUROPEAN

2004 *2009*

LIBE Comisia pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne

2008/2235(INI)

22.10.2008

PROIECT DE RAPORT

referitor la aplicarea în Uniunea Europeană a Directivei 2003/9/CE de stabilire a standardelor minime pentru primirea solicitanților de azil și a refugiaților: vizitele efectuate de Comisia LIBE între 2005 și 2008
(2008/2235(INI))

LIBE Comisia pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne

Raportoare: Martine Roure

PR_INI

CUPRINS

Pagina

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN 3

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN

referitor la aplicarea în Uniunea Europeană a Directivei 2003/9/CE de stabilire a standardelor minime pentru primirea solicitanților de azil și a refugiaților: vizitele efectuate de Comisia LIBE între 2005 și 2008
(2008/2235(INI))

Parlamentul European,

– având în vedere Directiva 2003/9/CE a Consiliului din 27 ianuarie 2003 de stabilire a standardelor minime pentru primirea solicitanților de azil în statele membre[1] („Directiva Primire”),

– având în vedere Directiva 2005/85/CE a Consiliului din 1 decembrie 2005 privind standardele minime cu privire la procedurile din statele membre de acordare și retragere a statutului de refugiat[2] („Directiva Procedură”),

– având în vedere Regulamentul (CE) nr. 343/2003 al Consiliului din 18 februarie 2003 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de azil prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe[3] („Regulamentul Dublin II”),

– având în vedere raportul Comisiei din 26 noiembrie 2007 referitor la aplicarea Directivei 2003/9/CE din 27 ianuarie 2003 de stabilire a standardelor minime pentru primirea solicitanților de azil în statele membre [COM(2007)0745],

– având în vedere Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în special articolul 5 și articolul 8,

– având în vedere Convenția privind drepturile copiilor a Națiunilor Unite,

– având în vedere rapoartele delegațiilor Comisiei pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne în Italia (Lampedusa), Spania (Ceuta și Melilla, Insulele Canare), Franța (Paris), Malta, Grecia, Belgia Regatul Unit, Țările de Jos, Polonia, Danemarca și Cipru,

– având în vedere raportul Comisiei pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne (A6-0000/2008),

A. întrucât Directiva 2003/9/CE de stabilire a standardelor minime pentru primirea solicitanților de azil în statele membre constituie un element fundamental al primei faze a regimului comun de azil european;

B. întrucât directivele Primire și Procedură impun statelor membre să furnizeze solicitanților de azil informații în scris referitoare la drepturile ce le sunt acordate și la organizațiile

[1] JO L 31, 6.2.2003, p. 18.
[2] JO L 326, 13.12.05, p. 13.
[3] JO L 50, 25.2.2003, p. 1.

care asigură asistență și întrucât, pentru solicitanții de azil și imigranți, este de primă importanță să beneficieze de o consiliere juridică corespunzătoare, de a avea acces la un interpret și de a primi hotărârile care îi privesc într-o limbă pe care o înțeleg, dată fiind complexitatea procedurilor și termenele scurte, în special în cazul celor de urgență,

C. întrucât este important să existe preocuparea ca procedurile de azil să fie clare (criteriile de aprobare și respingere a cererilor de azil), drepte, efective și corect concepute, astfel încât să asigure accesul efectiv la azil;

D. întrucât articolul 7 din Directiva 2003/9/CE acordă solicitanților de azil dreptul la liberă circulație în interiorul statului membru în care și-au asumat această calitate, statele membre având însă posibilitatea de a restrânge acest drept;

E. întrucât Convenția privind drepturile copiilor protejează drepturile tuturor minorilor, inclusiv ale celor care se află în afara țării lor de origine, iar directiva „Primire" impune statelor membre să țină cont de situația lor specială și să le acorde acestora drepturi specifice, cum ar fi dreptul la educație;

F. întrucât, în cursul vizitelor efectuate, deputații au constatat, în repetate rânduri, că condițiile de custodie publică erau intolerabile din punctul de vedere al igienei, promiscuității, al echipamentelor disponibile, iar persoanele reținute nu erau informate sistematic cu privire la motivele reținerii, drepturile lor și faza în care li se aflau dosarele,

Observații generale și proceduri de azil

1. regretă că vizitele făcute au arătat că directivele existente nu erau încă aplicate sau erau aplicate necorespunzător, solicită Comisiei să ia măsurile necesare pentru a asigura respectarea directivelor;

2. deplânge puterea discreționară lăsată statelor membre, în detrimentul armonizării legislațiilor lor, prin Directiva 2003/9/CE, în special în ceea ce privește nivelul și forma condițiilor materiale de primire și a accesului la muncă și îngrijirea sănătății;

3. invită statele membre să dea dovadă de mai multă solidaritate cu țările care se confruntă cu situația cea mai gravă în ceea ce privește imigrația, fără a se limita la solidaritatea tehnică și/sau financiară; solicită Comisiei să analizeze posibilitatea de a propune un instrument european de atribuire a sarcinilor care să garanteze o mai mare eficacitate la nivelul statelor membre și mai multă protecție pentru solicitanții de azil;

4. solicită Comisiei să instituie un sistem permanent de vizite și inspecție; își exprimă speranța ca Comisia LIBE să-și continue vizitele, cu scopul de a asigura respectarea dreptului comunitar în materie de condiții de primire;

Primirea

5. regretă că centrele de primire înființate de unele state membre au o capacitate redusă, care nu pare să fie pe măsura necesităților;

6. cere ca solicitanții de azil și imigranții să fie primiți, cu prioritate, în centrele înființate; apreciază că solicitanții de azil sunt deosebit de vulnerabili și nu ar trebui să facă obiectul vreunor măsuri privative de libertate;

7. reamintește obligația statelor membre de a garanta accesul la procedurile de solicitare a azilului;

8. apreciază că este necesar să se găsească un echilibru între rapiditatea procedurilor, soluționarea cererilor rămase nerezolvate și tratarea corespunzătoare a fiecărui caz în parte, în special în cadrul procedurilor accelerate;

Accesul la informații și dreptul la traducere

9. constată că informațiile referitoare la proceduri sunt, în mare parte, formulate în scris și că termenele sunt deosebit de scurte, ceea ce poate ridica, în cazul solicitanților de azil, problema înțelegerii și a posibilității de a-și exercita efectiv drepturile; cere ca solicitanților de azil și imigranților să le fie puse la dispoziție broșuri în mai multe limbi, cuprinzând explicații privind toate drepturile acordate; solicită statelor membre să prevadă și alte mijloace de informare, inclusiv orale și prin televiziune;

10. își exprimă îngrijorarea legată de lipsa interpreților, inclusiv în cursul convorbirilor cu oficialitățile; solicită insistent statelor membre să asigure un serviciu de interpretariat public și gratuit, dacă este necesar prin telefon;

11. încurajează statele membre să apeleze la asistență financiară din fondurile europene pentru refugiați în scopul îmbunătățirii accesului de informații și, în special, pentru a mări numărul de limbi sau suporturi pe care sunt oferite informațiile;

Asistența juridică

12. regretă că accesul la asistență juridică gratuită al solicitanților de azil și imigranților pare să fie redus, limitându-se uneori la o listă de avocați, ceea ce are drept consecință faptul că persoanele care nu dispun de suficiente mijloace financiare rămân fără asistență;

13. reamintește că persoanele reținute întâmpină mari dificultăți la găsirea unei asistențe juridice corespunzătoare, dat fiind că acestora le este greu să comunice cu exteriorul;

14. remarcă faptul că accesul continuu la asistența unui avocat este și mai dificil atunci când persoanele reținute sunt mutate dintr-un centru de primire sau de detenție în altul;

15. felicită Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați și reprezentanții organizațiilor neguvernamentale (ONG) pentru activitatea lor în materie de asistență juridică, însă consideră că aceasta nu se poate substitui responsabilității statelor;

16. îndeamnă insistent statele membre să asigure asistență juridică publică gratuită și efectivă pentru toți imigranții și solicitanții de azil;

Accesul la sănătate

17. regretă că, în majoritatea centrelor de custodie publică vizitate, solicitanții de azil și migranții se plâng sistematic de insuficiența și caracterul necorespunzător al îngrijirilor medicale, de dificultățile întâmpinate atunci când doresc să se deplaseze la medic sau să comunice cu acesta, de lipsa unor îngrijiri specifice (în special pentru femeile însărcinate, victime ale torturilor) și a medicamentelor;

18. solicită statelor membre să extindă asistența medicală acordată actualmente, astfel ca aceasta să nu se limiteze la îngrijirile de urgență și să asigure inclusiv sănătatea mentală;

Accesul la muncă

19. solicită Comisiei să propună modificarea articolului 10 din Directiva 2003/9/CE, în sensul facilitării accesului la piața muncii;

20. solicită statelor membre să nu impună constrângeri legale sau administrative care să împiedice accesul la muncă;

Asistența oferită de ONG-uri

21. recunoaște munca considerabilă depusă de asociații în ceea ce privește asistența acordată solicitanților de azil și migranților clandestini;

22. solicită statelor membre să asigure accesul fără restricții legale sau administrative al asociațiilor la solicitanții de azil și la migranții clandestini, inclusiv la cei aflați în centre de custodie publică;

Custodia publică

23. regretă că statele membre au recurs din ce în ce mai mult la custodia publică; reamintește că custodia publică trebuie să fie o măsură luată *in extremis*, atunci când nicio altă măsură neprivativă de libertate nu a avut efectele scontate, trebuie să aibă un scop bine definit (de exemplu, expulzarea), iar durata reținerii trebuie limitată până la atingerea acestuia;

24. reamintește că articolul 5 din CEDO conferă dreptul de contestare a măsurilor privative de libertate; cere ca orice cetățean al unei țări terțe aflat în custodie publică să aibă posibilitatea depunerii unei astfel de contestații;

25. își exprimă îngrijorarea cu privire la condițiile de penitenciar în care migranții clandestini și solicitanții de azil sunt ținuți în custodie publică, cu toate că aceștia nu au comis niciun delict; solicită ca aceste persoane să fie ținute în custodie publică în localuri separate, pentru a li se asigura protecția;

26. este îngrijorat de starea jalnică și de lipsa de igienă din unele centre de luare în custodie publică; reamintește că obligația de a acorda o primire în condiții de demnitate este valabilă și în cazul persoanelor luate în custodie publică; solicită închiderea, în cel mai scurt timp, a tuturor centrelor care nu sunt în conformitate cu normele;

27. constată că accesul la îngrijiri de sănătate, în special la cele psihologice, este adesea îngreunat de condițiile de custodie publică; solicită statelor membre să asigure o prezență medicală adecvată și independentă, inclusiv psihologică, în centre de custodie publică de zi și de noapte;

28. invită statele membre să îmbunătățească contactul cu lumea din exterior, inclusiv permițând vizitele regulate și facilitând accesul la un telefon și, în general, accesul la internet în toate centrele;

Minorii neînsoțiți și familiile

29. reamintește că, în conformitate cu Convenția privind drepturile copilului, interesul superior al acestora trebuie să ocupe locul central în orice hotărâre sau măsură adoptată în privința minorilor

30. cere ca luarea în custodie publică a solicitanților de azil și a migranților minori să fie, în principiu, interzisă și ca luarea în custodie publică a minorilor însoțiți de părinți să aibă un caracter excepțional, obiectivul urmărit fiind garantarea interesului superior al copilului;

31. face apel la toate statele membre să semneze și să ratifice fără rezerve Convenția privind drepturile copilului, dacă încă nu au făcut-o;

32. reamintește că toți minorii au drept la educație, indiferent dacă se află în țara lor de origine sau nu cere statelor membre să garanteze acest drept, inclusiv atunci când minorul se află în custodie publică; cere ca accesul la educație să fie asigurat în comunitate și fără niciun fel de restricție administrativă care ar avea ca efect separarea minorilor străini, astfel încât copiilor și familiilor lor să li se garanteze o mai bună integrare;

33. reamintește că minorii au dreptul la activități recreative adecvate vârstei lor și cere statelor membre să le garanteze acest drept, inclusiv atunci când copiii se află în custodie publică;

34. solicită statelor membre să asigure cazarea minorilor neînsoțiți și a familiilor în centre separate, inclusiv atunci când se află în custodie publică, astfel încât să se evite promiscuitatea ce ar rezulta din prezența altor adulți, iar copiilor să le fie garantat accesul la un mediu protector;

35. speră ca toate persoanele care lucrează cu minori și cu minori neînsoțiți să beneficieze de pregătire specializată, adecvată situației în care se află copiii;

Minorii neînsoțiți

36. solicită ca pentru fiecare minor neînsoțit să fie numit un tutore legal independent, care să se îngrijească de protecția sa; solicită definirea clară a competențelor și rolului tutorelui legal;

37. cheamă Comisia să definească obligația de identificare și căutare a membrilor de familie în Uniunea Europeană, pentru a garanta alăturarea minorilor neînsoțiți la un membru al familiei lor, dacă este în interesul acestora;

38. își exprimă neliniștea provocată de dispariția minorilor neînsoțiți; solicită Comisiei și statelor membre să instituie un sistem armonizat de culegere a datelor și de statistici

privind identificarea şi asistenţa acordată minorilor neînsoţiţi, în scopul combaterii acestui fenomen;

39. solicită Comisiei şi statelor membre să instituie un mecanism armonizat şi fiabil de identificare a minorilor neînsoţiţi, precum şi norme comune în ceea ce priveşte contestarea vârstei; reaminteşte, în acest sens, că pe durata unei proceduri de contestare a vârstei şi până la finalizarea acesteia, persoana în cauză trebuie, din principiu, considerată drept minoră şi tratată în consecinţă;

Familiile

40. reaminteşte că articolul 8 din CEDO garantează respectarea vieţii private şi familiale; cere statelor membre să protejeze unitatea familială;

41. cheamă statele membre ca, înainte de a plasa în custodie publică familiile din care fac parte şi minori, să verifice eficacitatea oricăror măsuri adecvate, altele decât cele privative de libertate;

42. speră ca familiile care solicită azil să aibă acces la servicii specifice, la cele acordate copiilor şi la controale medicale specializate pentru copii;

Persoanele vulnerabile

43. solicită Comisiei să stabilească norme comune obligatorii de identificare a persoanelor vulnerabile, în special a victimelor torturii sau traficului de fiinţe umane;

44. consideră că nicio persoană vulnerabilă, dată fiind situaţia deosebită în care se află, nu trebuie plasată în custodie publică, deoarece aceasta ar avea repercusiuni grave asupra stării sale;

45. îndeamnă insistent statele membre să asigure protecţia persoanelor vulnerabile şi a victimelor torturii şi ale traficului cu fiinţe umane, garantându-le acestora asistenţă specializată, în special sprijin psihologic; solicită ca toţi cei care intră în contact cu persoanele vulnerabile, inclusiv personalul care se ocupă de cererile de azil, să beneficieze de pregătire de specialitate;

Sistemul de la Dublin

46. îşi exprimă neliniştea provocată de numărul persoanelor plasate în custodie publică în cadrul sistemului de la Dublin şi de faptul că unele state membre recurg sistematic la măsuri privative de libertate; speră ca aceste persoane să nu fie plasate în custodie publică dacă riscul ca ele să fugă nu a fost constatat şi dovedit de statul membru;

47. deploră faptul că unele state membre limitează accesul persoanelor aflate sub incidenţa sistemului de la Dublin la normele stabilite în materie de primire; solicită Comisiei să stabilească clar că Directiva 2003/9/CE se aplică şi acestor persoane, astfel încât să garanteze că şi ele îşi pot exercita toate drepturile;

48. încredinţează Preşedintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluţie Consiliului şi Comisiei.